

**Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности
Сенату Универзитета Уметности у Београду**

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА КАНДИДАТА**

АЛЕКСЕ ВАСИЋА

тема:

**ЗНАЧАЈ ПОЕТСКИХ СИМБОЛА АЛЕКСАНДРА АЛЕКСАНДРОВИЧА БЛОКА
У ВОКАЛНОЈ ПОЕМИ ПЕТЕРБУРГ ГЕОРГИЈА ВАСИЉЕВИЧА СВИРИДОВА И
ЊИХОВ УТИЦАЈ НА ИНТЕРПРЕТАЦИЈУ**

На основу увида у докторски уметнички пројекат кандидата Алексе Васића, Комисија за оцену и одбрану, која је именована на седници Наставно-уметничко-научног већа Факултета од 04. 11. 2015. године, у саставу ЉУДМИЛА ПОПОВИЋ, редовни професор, ментор, ЛАДИСЛАВ МЕЗЕИ, редовни професор, др. ум. ДЕЈАН СУБОТИЋ, доцент, др. ум. ИГОР ЛАЗИЋ, доцент ЗОРИЦА ЋЕТКОВИЋ, редовни професор у пензији, подноси следећи Извештај Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду:

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Алекса Васић је рођен у Београду 1981. године. Завршио је средњу музичку школу на одсецима за виолину у М.Ш. „Станковић“ и соло певање у М.Ш. „Мокрањац“ у Београду. Године 2003. уписао је одсек соло певања на ФМУ у Београду. Дипломирао је 2007. године у класи проф. Радмиле Смиљанић.

Године 2001. је почео професионално да се бави музиком положивши аудицију за хор РТС-а, а 2002. године постаје стални члан хора уметничког ансамбла војске Србије „Станислав Бинички“ са којим је наступао на многобројним концертима широм земље, како у хору тако и као солиста.

Са оперским студиом ФМУ у Београду наступао је у операма *Покондирена тиква*, Миховила Логара, у улози Митра, *Фигарова женидба* Волфганга Амадеуса Моцарта, у улози Фигара и *Ђани Скики* Ђакома Пучинија, у насловној улози.

У опери Народног позоришта у Београду наступао је у операма *Ђани Скики*, Ђакома Пучинија у насловној улози и *Дон Ђовани*, Волфганга Амадеуса Моцарта у улози Лепорела.

У опери Мадленианум у Земуну наступао је у операма *Травијата*, Ђузепе Вердија, у улози барона Дуфола, *Мадам Батерфлај*, Ђакома Пучинија у улози ујака Бонзоа и *Пајаци*, Руђера Леонкавала, у улози Тонија.

У луткарском позоришту Пинокио у Земуну, певао је музичке нумере улоге Коласа у луткарској изведби опере *Бастијен и Бастијена*, В. А. Моцарта.

Наступао је као солиста и камерни музичар на бројним значајним концертима у земљи и иностранству, од којих се издвајају наступ на свечаности поводом 10 година од смрти оперског уметника Мирослава Чангаловића, наступи на концертима са диригентом Даринком Матић Маровић у делима *Магнификат* Ј. С. Баха у Подгорици и Котору, *Хирамов завет*, Димитрија О. Големовића у Бањалуци на манифестацији „Дани Владе Милошевића“, *Четири духовна стиха*, Марка Тајчевића на Коларцу у Београду за светски дан музике, наступ са ансамблом Ренесанс у камерном делу *Пословице из Фениса* и дечије опере *Сврбећа брда*, Рајка Максимовића у сали градске скупштине града Београда, културним центрима Раковица и Ковин, солистички наступ на „Мокрањчевим данима“ у Неготину са композицијом *Лем-Едим*, Стевана Стојановића Мокрањца, *Ауторско вече Растислава Камбасковића* у свечаној сали Скупштине града Београда 2012, концерт поводом јубилеја *20. Обзорја на Тиси, Дани Јосифа Маринковића*, Нови Бечеј 2012, Вече соло песме српских и руских аутора са првакињом франкфуртске опере, доцентом на Академији уметности у Бањалуци, Дуњом Симић у Концертној дворани Културног центра Бански двор, Бањалука 2012, наступи на концертима камерне музике у Руском дому, галеријама САНУ и Културног центра

Београд, као и наступи у месту Форау у Аустрији. Наступао је на свечаностима поводом дана Републике Србије, дана војске Србије, за дане Војно-медицинске академије, Војне академије, Уметничког ансамбла Војске Србије, пробоја Солунског фронта, борбе против ХИВ-а, Салвадора Далија у организацији института Сервантесу Београду, и др.

Сарађивао је са бројним еминентним уметницима као што су Даринка Матић Маровић, Станко Јовановић, Дејан Савић, Милован Панчић, Марко Бердондини, Павле Медаковић, Александар Вујић, оперским светским звездама Данијелом Деси, Фабиом Армилиатом, примадоном Радмилом Смиљанић, Снежаном Савичић Секулић, Дуњом Симић, Људмилом Грос Поповић, признатим пијанистима, као што су Дарио Хумењук, Соња Лончар, Арсен Чаркић. Радио је са режисерима као што су Јуриј Александров, Дејан Миладиновић, Матео Мацони, Љев Пуљезе, Ивана Драгутиновић-Маричић.

Од 2001. године започиње веома плодну сарадњу са пијанистом Дариом Хумењуком. Они заједнички раде на вокално-инструменталној литератури бавећи се истраживањем традиционалних, али и савремених приступа интерпретацији камерне музике писане од краја 16. века до данашњих дана. Из низа заједничких концерата издвајају се: Концерт италијанске музике и поезије 2003. у организацији италијанског културног центра у Београду, наступ на *Данима Владе Милошевића* у Бањој Луци 2009, *Вече Брамса* у Павиљону *Цвијета Зузорић* у Београду 2010, Целовечерњи концерт у Галерији Српске академије наука и уметности у Београду 2010, као и реситал у Руском дому у Београду 2011, Концерт поводом Дана града Приједора 2012, *Ауторско вече Растислава Камбасковића* у Свечаној сали Скупштине града Београда 2012.

Био је једини представник младих оперских уметника Србије на прослави четири века опере у Паризу 2005. године у званичној делегацији Мадленианума.

На престижном међународном такмичењу Музичке омладине у дисциплини соло певање, које је одржано 2008. године у Београду, освојио је трећу награду. На републичком такмичењу 2003. године је освојио прву награду, као и на такмичењу „Војислав Вучковић“ у Београду.

Носилац је стипендије од 2006. до 2008. године музичког театра из Беча за централну и источну Европу (СЕЕ-Musik Theater Wien).

Ради у средњој музичкој школи „Даворин Јенко“ у Београду, у којој предаје соло певање и камерну музику. Тренутно је на III години докторских академских студија на Факултету музичке уметности у Београду у класи редовног професора Људмиле Грос Поповић.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА

Јавно извођење докторског уметничког пројекта

Уметничка презентација у оквиру докторског уметничког пројекта Алексе Васића одржана је 15. априла 2015. године у Дому Војске Србије у Београду. Презентација је реализована у дуу са пијанистом Дариом Хумењуком. На програму су била дела Георгија Васиљевича Свиридова: песме *Под насипом*, *У рову некошеном*, *Визија*, *У поткровљу* и *У октобру*. У наставку је премијерно у Србији изведена вокална поема *Петербург* истог аутора, која се састоји из следећих делова: *Ветроказ*, *Златно весло*, *Невеста*, *Глас из хора*, *Прикован сам за кафански шанк*, *Ветар доноси из далека*, *Петербуршка песмица*, *Рођени у годинама мрачним* и *Богородица у граду*. Као гост концерта у интерпретацији песме *У октобру* наступила је виолинисткиња Мадлен Стокић Васиљевић.

Током уметничке презентације, представљена су дела високе уметничке вредности недовољно позната у нашој средини. Како је кандидат навео у штампаном програму концерта: „Сам циљ дела није да престрави слушаоце, већ да их упозори на опасност, малодушност и безверје, вегетирање без високих циљева и идеала, да још једном призове озбиљност, одговорност и узвишен однос према животу.“ Један од мотива за избор репертоара докторског уметничког пројекта јесте болна актуелност трагичних остварења Свиридова и Блока.

Дуо Алекса Васић – Дарио Хумењук активан је у континуитету више од десет година. У овом периоду, наведени ансамбл достигао је пуну зрелост и спремност да на високом уметничком нивоу, у сталној размени уметничких идеја и импулса, премијерно у нашој средини изведе дела Георгија Васиљевича Свиридова. Дуо Алекса Васић – Дарио Хумењук наступао је у свим значајним салама у Београду, као и у Бања Луци, Приједору, Новом Бечеју и другим градовима.

Кандидат Алекса Васић је уметник великог искуства у интерпретацији руске соло-песме, што је било евидентно током уметничке презентације. Сигурност у владању целокупном фактуром дела, изузетан волумен гласа уједначене боје у различитим регистрима и креирање складног баланса камерног састава, одликовали су његову интерпретацију. Тонски резултат ансамбла је очигледно проистекао из одличног познавања фактуре свих изведених дела, односно веома садржајне анализе свих структурних елемената. Кандидат је умешним избором вокалних изражајних средстава, убедљивим изразом и јасном дикцијом, успео да оствари велики спектар тонских боја у складу са богатим пијанистичким способностима Дарија Хумењука. У свим елементима уметничке презентације остварена је убедљива интерпретација, преваходно руковођена слојевима тумачења поетског текста Александра Блока.

У соло песни *Под насипом, у рову некошеном* остварен је изузетан тонски склад три линије потпуно различитих регистара (деоница клавира написана је, наиме, у две линије удаљених лага). Убудљиво су креиране упечатљиве промене у контури мелодијске линије и доследно изграђени драматски врхунци. Архитектоника композиција је веома брижљиво сагледана, што је посебно импоновало у трагичној песни *Визија* неумитног троделног покрета. Посебан тонски изазов, који је веома успешно решен, представљало је краткотрајно увођење разнородне виолинске боје у звук ансамбла и остваривање интонативног и колористичког баланса са деоницом гласа, чиме је завршена интерпретација четири соло песме као својеврсне интродукције у драматски богат свет вокалне поеме *Петербург*.

Драматургија целокупне поеме *Петербург*, као и сваког појединачног сегмента, пажљиво је конципирана и доследно фразеолошки интерпретирана. Одлична дикција Алексе Васића кореспондирала је прецизној артикулацији и јасноћи у вођењу гласова

Дарија Хумењука. Уметници су веома стрпљиво и поступно обогаћивали израз ка драматским врхунцима на самом крају композиција, као што су *Ветроказ* и *Прикован сам за кафански шанк*, од којих је последња била нарочита упечатљива у креирању финалних очајничких крика. Изузетно убедљив израз уметници су остварили у песми *Глас из хора* кроз прегледне градацијске покрете који су водили ка потресним трагичним врхунцима у одлично нивелисаном балансу линија. Контраст је остварен у богатим лирским бојама песме *Златно весло* и у парном покрету који призива традиционалне музичке обрасце у песми *Невеста*. Фуриозан покрет у делу *Петербуршка песмица* представио је још једну уметничку страну кандидата у сувереној интерпретацији покретљивих линија.

Анализа докторског уметничког пројекта – писаног рада

Образложење докторског уметничког пројекта кандидат Алекса Васић написао је на 55 страница текста. Писани део докторског уметничког пројекта јасно је обликован и састоји се од увода, пет централних поглавља, закључака и списка коришћене литературе од 67 библиографских јединица на српском, руском и енглеском језику.

У уводу предочени су предмет, као и циљ истраживања анализом и могућим начинима тумачења и сагледавања свих чинилаца који утичу на интерпретацију и омогућавају квалитетно завршно извођење дела. Избор начина истраживања наглашава значај историјског, аналитичког, практично извођачког и компаративног метода, који су неопходни при креирању финалног извођења дела. Гледиште аутора је да „битни моменти из живота композитора Г. В. Свиридова и књижевника А. Блока (...) спајају их у разумевању и тумачењу времена у ком су живели кроз мелодику и значај поетских и музичких симбола“. Аналитички начин тумачења у први план ставља структуру вокалне поеме *Петербург*, док практично извођачки, како аутор наводи, укључује “сублимацију сазнања и одговора добијених током истраживања звучности, могућих интерпретативних слобода, стила, агогике, фразирања и артикулације”. У раду је разматрана вокално-техничка проблематика, као и приступ музицирању у камерном вокално-инструменталном ансамблу.

У првом поглављу (*О Александру Блоку*), представљајући животопис поете, кандидат објашњава на који су начин утицале, како животне, тако и друштвено-историјске околности, при формирању специфичног песничког језика, указујући на значај Блоковог сусрета са новелистом и литерарним критичаром Андрејем Белим и руским филозофом В. Соловјовом.

У другом поглављу (*О Георгију Васиљевичу Свиридову*) дата је пажљива опсервација о композиторовом животном путу, биографским подацима, као и утицајима и посвећености вокалним камерним и симфонијским делима.

Подаци значајни за саму поему дати су у трећем поглављу (*О вокалној поеми Петербург*). Предочени су најзначајнији елементи који су утицали на настанак дела, посвета композитора, као и премијерно извођење дела. Детерминисана је тема наслова и улоге градова у руској дореволюционарној историји, те аутор наглашава да је поема „повезана са романом Андреја Белог *Петербург* у коме су дати основни мотиви *мита о Петербургу*, сагледани кроз јединство љубави и мржње према великом граду“. Обједињавање поезије и музике, темељно објашњење симбола као појма, његовог утицаја на музику, Васић предочава Свиридовљевим тумачењем и употребом минималистичких музичких средстава изрази. Кандидат је представио драматуршке целине, те место које вокални камерни циклуси заузимају у стваралаштву Свиридова. Како аутор наводи: „музика Свиридова уједињена са стиховима Александра Блока представља спој надражаја чула слуха, мириса, вида и подстиче на размишљање.“

Следеће поглавље (*О интерпретацији*), обједињује закључке о звучним приказима симбола и њиховом синестетичком утицају на чула.

Поглавље рада (*О казивањима Вокалне поеми Петербург*) посвећено је схватању идејне садржине. Анализом поеме указано је на сагледавање драматургије макро плана, поетске симболике, атмосфере, односа вокалног и клавијског предлошка, као и објашњење структуре дела (са поделом на: пролог, заплет и епилог), а нарочито елемената због којих је треба сматрати јединственом. Следи анализа појединачних песама. Аутор у овом делу докторског уметничког пројекта даје бројне нотне примере, где представља битне елементе, укључујући и разматрање о извођачки могућим решењима. То раду даје персоналитет.

Закључак доноси обједињене аналитичке, идејне и извођачке резултате истраживања. Аутор истиче да: „Стваралаштво Свиридова недеklarативно говори о последњем стадијуму људске егзистенције; смрти и трагичној судбини усамљености. Светлост којом је проткана музика је трагична, попут крхкости и слабости уметничког

дела. Повезаност Свиридова са исконском руском традицијом је многозначна. Свиридовљев апсолут је оно што га чини великим уметником, који не припада традицији, прошлом, ни примитивном будућем времену. Тај апсолут представља слобода и тежња ка трансценденцији.”

Својим радом кандидат је представио процес припреме извођења дела. Такође, наступа са тачке дугогодишњег искуства, бављења и извођења дела у камерном вокално-инструменталном ансамблу.

Ауторов стил одређен је прецизним изражавањем мисли, употребом стучне терминологије, као и свежином излагања.

КРИТИЧКИ ОСВРТ И ОЦЕНА РЕФЕРЕНАТА

Темом свог докторског уметничког пројекта, „Значај петских симбола Александра Аексанровича Блока у вокалној поеми *Петербург* и њихов утицај на интерпретацију” Алекса Васић је у сарадњи са пијанистом Даријем Хумењуком аудиторијуму представио код нас до сада не извођено дело Свиридова, једног од најзначајнијих руских композитора друге половине XX века. Својим извођењем, као и писаним делом докторског уметничког пројекта, Васић је потврдио висок интерпретативни домет и снажну индивидуалност, као и посвећеност тумачењу врло значајних и новаторских надахнутих дела. Докторски уметнички пројекат Алексе Васића у оквирима изабране теме даје одговарајући истраживачки допринос.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторски уметнички пројекат бас-баритона Алексе Васића под насловом „Значај петских симбола Александра Аексанровича Блока у вокалној поеми *Петербург* и њихов утицај на интерпретацију” је резултат уметничког и теоријског истраживања, којим је аутор остварио значајан и новаторски рад. У вокално-инструменталном ансамблу са пијанистом Даријем Хумењуком остварио је убедљиво, детаљно и симболичком обојено тумачење захтевне партитуре доносећи убедљивост, снагу и комплексност интерпретације. Писаним делом докторског уметничког пројекта дао је

значајно тумачење процеса извођења уметничког дела, као и детаљно сагледавање изражајних средстава композитора.

На основу свега изнетог Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Алексе Васића констатује да јавна уметничка презентација и писани део докторског уметничког пројекта представљају значајан допринос уметничкој области извођачке праксе камерног вокално-инструменталног дуа глас и клавир, као и изношења музичке мисли, те да у потпуности одговара захтевима докторских уметничких студија.

На основу свега изреченог, комисија једногласно позитивно оцењује завршни докторски уметнички пројекат кандидата Алексе Васића са темом „Значај поетских симбола Александра Аексанровича Блока у вокалној поеми *Петербург* и њихов утицај на интерпретацију” и са задовољством предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвати овај докторски уметнички пројекат и одобри његову одбрану.

Чланови Комисије:

.....

ЉУДМИЛА ПОПОВИЋ, редовни професор, ментор

.....

ЛАДИСЛАВ МЕЗЕИ, редовни професор

.....

др. ум. ДЕЈАН СУБОТИЋ, доцент

.....

др. ум. ИГОР ЛАЗИЋ, доцент

.....

ЗОРИЦА ЋЕТКОВИЋ, редовни професор у пензији

